

SOCIJALNO PRAVO

Prof. dr. Sead Dizdarević

Amina Hajdarević, MA

Osnovi socijalnog prava

- **Socijalno pravo u objektivnom smislu**, to je pravo koje se reguliše na bazi svih propisa – pravnih normi iz te oblasti
- **Socijalno pravo u subjektivnom smislu**, je pravo koje se ostvaruje od strane pojedinog subjekta – fizičkog lica u skladu sa postojećim propisima

ELEMENTI SOCIJALNOG PRAVA

- Osnovi elementi koji se odnose na određeno lice koje stiče pravo za socijalnu pomoć
- Elementi socijalnog prava koji se odnose na određeni vremenski period dok traju uslovi za koje se dodjeljuje socijalno pravo

SOCIJALNA PRAVA – vrste socijalnih prava i pravni odnosi

- Stambena socijalna prava
- Obrazovno-vaspitna socijalna prava
- Medicinsko-zdravstvena socijalna prava
- Jednokratna socijalna prava

RAZVOJ SOCIJALNIH PRAVA U BIH PO FAZAMA

- Socijalna prava – prava u vezi sa radom, socijalna, zdravstvena i PIO prava pripadaju evropskom modelu rada
- U BiH primjenjivani su elementi socijalnih prava koji su nastali iz zakona donesenih 1890.g. Engleskoj, 1909. g. u Njemačkoj, 1911. u Francuskoj
- Obezbjedenje osnovnih elemenata i socijalnih prava u BiH karakteriše evropsko radno i procesno pravo

FAZE RAZVOJA SOCIJALNOG PRAVA U BIH

- **Prva faza**
 - socijalnih prava nastalih poslije Drugog svjetskog rata do 1952. godine koju karakteriše ukupna finansijska pokrivenost ovih prava od države
 - Stvorene su institucije - državni organi za regulisanje socijalnih prava
- **Druga faza** do 1974. godine kada je donesen novi zakon u BiH kojim se također održava ukupna državna pokrivenost svih troškova socijalnog osiguranja s tim da se socijalna prava razdvajaju na posebno podržana i osnovna prava
- **Treća faza** – je razvoj socijalnih prava koja su klasificirana a uvode se i posebne participacije – LIČNE PARTICIPACIJE za korištenje određenih prava, i ova faza traje do danas

UKUPNOST SOCIJALNIH PRAVA

- Socijalna prava – prava u vezi sa radom
- Zdravstvena prava – prava u vezi sa radom
- PIO prava – prava u vezi sa radom

SVJETSKI MODELI SOCIJALNIH PRAVA

- Njemački model socijalnih prava u kojima su ova prava pokrivena djelimično od države a drugi dio pokriva osiguranik
- Japansko-švedski model – ukupna pokrivenost ovih prava od strane države
- SAD model – ukupno privatna pokrivenost socijalnih prava bez učešća države

PRINCIPI SOCIJALNIH PRAVA

- Osnovna prava iz socijalne politike
- Provizorana prava iz socijalne politike
- Supsidijarna prava iz socijalne politike

FAKTORI SOCIJALNE POLITIKE

- Ekonomski faktori socijalne politike
- Demografski faktori socijalne politike
- Socijalno-politička uloga faktora socijalne politike izražena kroz klasični model socijalne politike i kroz savremeni model socijalne politike

MODELI SOCIJALNE POLITIKE

- Klasični model socijalne politike
 - Rezidualni model
 - Redistributivni model
- Savremeni model socijalne politike
 - Liberalni model socijalne politike evropskih zemalja
 - Konzervativni model evropskih zemalja
-

VIDOVI SOCIJALNE POLITIKE

- Socijalno osiguranje
- Socijalna zaštita
- Socijalno stanje
- Socijalno organiziranje
- Socijalna pomoć

PRAVNE NORME SOCIJALNOG OSIGURANJA

- Entitetski zakoni o socijalnom osiguranju i propisi nižih nivoa vlasti u BiH
- Način pružanja garancija građanima za regulisanje socijalnih prava
- Socijalni rizici
- Stabilnost socijalnih uslova života

SOCIJALNI RIZICI

- Osigurana lica
- Zdravstvena zaštita od bolesti
- Naknada umjesto plaće
- Invalidnine
- Penzije

NAČELA SOCIJALNE ZAŠTITE

- Načelo obaveznosti i dobrovoljnosti
- Načelo uzajamnosti i solidarnosti
- Načelo jedinstvenosti
- Načelo demokratičnosti
- Načelo zakonitosti
- Načelo neotuđivosti
- Načelo međuzavisnosti
- Načelo prevencije

EVROPSKE I SVJETSKE NORME IZ OBLASTI SOCIJALNE ZAŠTITE

- Evropska socijalna povelja iz 1965. godine
- Konvencije, deklaracije i međunarodni ugovori organizacije UN – oblast socijalne politike

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I OBLICI ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Prava i obaveze socijalne zaštite koja se ostvaruju po osnovu propisa iz oblasti zdravstvene zaštite
- Uslovi i načela zdravstvene zaštite
- Materijalno i procesno zdravstveno osiguranje

PRINCIPI ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

- Načelo obaveznosti
- Načelo solidarnosti
- Načelo uzajamnosti

VRSTE ZDRAVSTVENOG OSIGURANJA

- Obavezno zdravstveno osiguranje
- Dobrovoljno zdravstveno osiguranje
- Privatno zdravstveno osiguranje

ZDRAVSTVENA ZAŠTITA I NJENE VRSTE U BIH

- Primarna zdravstvena zaštita
- Specijalistička zdravstvena zaštita
- Posebna zdravstvena zaštita

PRAVA IZ ZDRAVSTVENE ZAŠTITE

- Medicinska pomoć
- Liječenje od bolesti i drugih stanja
- Liječenje povreda na radu
- Pravo na naknadu plaće zbog bolesti, pravo na putne troškove i ostala prava zdravstvene zaštite
- Zdravstvene ustanove i institucije s dokumentima – zahtjev za pomoć u liječenju, zdravstvena legitimacija, prijava na obavezno zdravstveno osiguranje – ZO1 i druga dokumenta

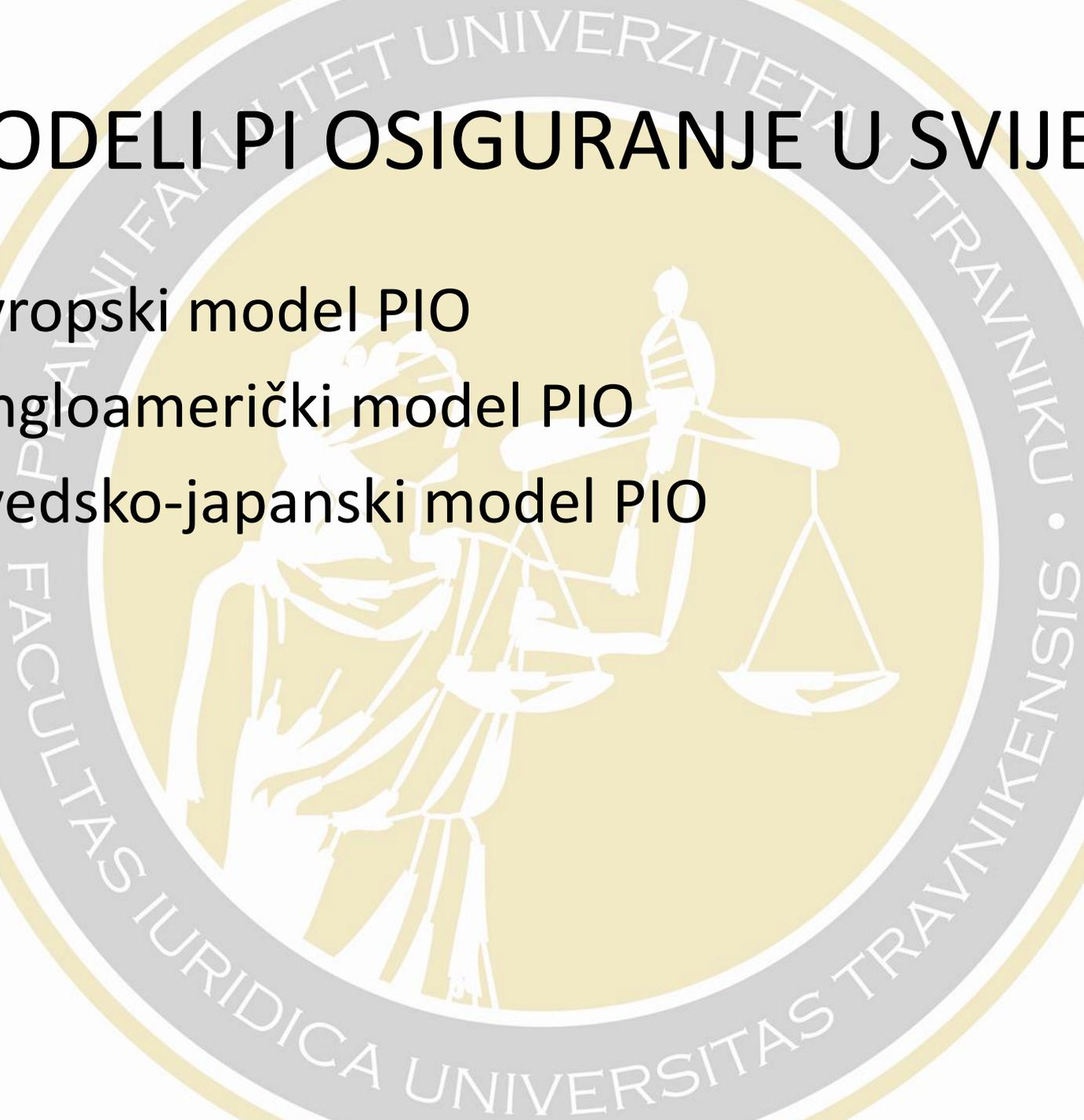
PENZIONO INVALIDSKO OSIGURANJE I NJEGOVI ELEMENTI

- Zakon i ostali propisi iz oblasti PIO
- PIO u subjektivnom i obejktivnom smislu

MODELI PI OSIGURANJE U SVIJETU

- Evropski model PIO
- Angloamerički model PIO
- Švedsko-japanski model PIO

PRINCIPI PIO

- Princip solidarnosti
- Princip uzajamnosti
- Princip doprinosa i jednokratnih pomoći

VRSTE PENZIJA U BIH

- Starosna penzija, invalidska penzija, porodična penzija, drugi vidovi pomoći iz PIO

USLOVI I PRAVA ZA STICANJE PENZIJE

- Opći uslovi
- Posebni uslovi
- Svojstva i statusi u ostvarivanju penzija
 - starost
 - smrt
 - godine staža
 - penzijski staž, staž osiguranja, poseban staž i dokup staža